

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Pokončujmo kebre!

Letos imamo kebrovo leto. To je zopet prava nadloga za kmetovalca! Keber prikazoval se je že pred dvema tednoma in takrat se je že sodilo, da bode ta požrešni škodljivec letos v velikih množicah uničeval in klestil sadno in drugo drevje. In res je tako! Celi roji brenčečih kebrov obletavajo sedaj ob mraku naše drevje in iščejo primerne paše. Kjer obsedejo, sklestijo in požró vse križem, listje, cvetje in zarod. Izmed sadnega drevja jim diši posebno dobro češplja in sliva, na katerih nahajamo sedaj cele gručke požrešnega kebra. Škodljivost kebra pa še ni s tem pri kraji, da nam poklesti sadno in gozdno drevje, temuč nam kebre škodujejo še veliko več s tem, da zaležejo njih samice do tridesetkrat toliko „črvov“ ali „ogrcev“. Kdo ne pozna teh debelih požeruhov, ki izpodjedajo vsakovrstne sadeže in delajo veliko škodo na njivah, po senožetih, po vrtovih in drevnicah? Te „črve“ je zalégel keber in iz takih

črvov postanejo v treh ali štirih letih zopet požrešni kebre.

Keber je po tem takem najhujši sovražnik kmetovalcu. Zato ga pa morajo kmetovalci z vsemi silami zatirati! Najspešneje ga lahko pokončujemo v kebrovih letih, kakoršno je zopet letos. Kebre zatiramo s tem, da jih otresamo z dreves, pobiramo in pomorimo. Najlaže se opravlja to delo zgodaj na jutro, še posebno če je vreme mrzlo, deževno ali oblačno. Takrat visé kebre na pol otrpneni po drevesnih vejah, takó da jih najmanjši stres lahko pomeče na tla. Kaj dobro je, ako se razgrne pod drevo kaka rjuha ali kaj družega, da se laže in hitreje pobirajo dol popadli kebre. Nabrane kebre moramo zmastiti ali pa s kropom popariti, da poginejo. Porabiti jih zameremo potem za krmljenje kokoši in prašičev, pa tudi za gnoj, ako jih pomešamo z apnom in spravimo na kompost.

Z otresavanjem drevja je treba takoj pričeti, kakor hitro se pokaže keber. Takó zabranimo še najbolj zalégo „črvov“. Otresavati pa moramo drevje toliko časa, dokler je potrebno, to je, do-

Podlistek.

Kje bi človek denarje dobil?

I.

V fari L. je vas z imenom Lepa vas, ki skoro da zasluži to ime. Leži v vinorodnem kraju na Dolenjskem na nizkem holmcu, obraščenem skoro krog in krog z vinsko trto. Edino na severni strani je košat gozd, še skoro poln lepih bukev in hrastov. Vrh holmca stoji Lepa vas, ki šteje le kacic 12 kmetov in nekaj osebenikov. Kmetje so še kolikor toliko trdni. Sleherni ima več ali manj čedno hišico z najpotrebnejšimi gospodarskimi poslopji. Okrog hiše imajo po nekaj trate in nekaj vrto, in ne daleč od hiš vinograde ali „górice“. Travnike in njive imajo skoro vsi le bolj v dolini, občinski pašnik je pa ob strani holmca poleg gozda proti severo-vzhodu.

Bilo je v nedeljo po Vseh svetih. Lep dan je bil, kakor je večkrat v jeseni v teh krajih še

ob tem času. Pihal je topli južni veter. Možakarji so bili šli zjutraj k rani maši v farno cerkev. Mladina je pa šla k deseti maši. K popoldanski službi božji so pa ljudje iz Lepe vasi malo zahajali; ne ravno iz malomarnosti, marveč radi tega, ker so imeli dobro uro hoda do farne cerkve. Le kak gospodar se je tu in tam ob prazniku podal še popoldne k litanijam in h krščanskemu nauku. To nedeljo je šel razen nekaterih žensk, fantov in deklet tudi gospodar Božič. Drugi kmetje so se to nedeljo popoldne večjidel zbrali pod orehom, ki je stal sredi vasi. Niso se šli senčit podenj, kakor po leti, marveč gret na prijazno solnce, ki je sijalo skozi veje, katere so bile že večjidel svoje perje pozgubile. Zakaj niso šli naši možki pogledat v svoje vinske hrame, kakor je to v vinskih krajih ob tem času navada? Niso imeli letos skoro ničesa v svojih sodih. Bil jim je najprvo spomladanski mraz škodoval, potlej jim je pa še okoli Malega Šmarna toča pobila. Zato so bili danes kaj klavni okoli

kler se keбри ne pričnejo izgublјati. Po navadi je opraviti s pokončevanjem kebra do polovice meseca maja. Otresati pa je treba ne le sadno drevje, ampak tudi drugo drevje in grmovje v okolici in ravno tako tudi drevje in grmovje, ki raste na robu bližnjih gozdov.

Pokončevanje kebra je delo, ktereга se moramo vsi skupno lotiti, da bode v resnici kaj izdalo. Zastonj bi se ubijal posamezni človek s zatiranjem kebra! Zato pa je treba, da se združimo vsi na delo zoper tega hudega sovražnika. Cele vasi, cele občine, celi okraji naj pokončujejo kebra! Le tedaj zamoremo odvrniti neprecenljivo škodo, ki nam jo dela ta silni požeruh neprenehoma s svojim rodом. Najlepšo priložnost zatirati kebra ima pač ljudska šola na deželi. Zato pa je tudi sveta dolžnost domoljubnih učiteljev, da zanetijo v srcih mladine skrajno sovraštvo do škodljivega kebra in jo spodbujajo na koristno delo pokončevanja. V tem lahko učitelji še največ storé. Tegadel se pa še osobito do njih obračamo s prošnjo, da se lotijo z učenci pokončevanja kebrov v kolikor je le moč! S tem bodo veliko pomagali našemu kmetovalcu, kateri jim bode za nesebičen trud in pomoč gotovo vedel svojo hvaležnost.

Škodljivost kebra in njegovega „črva“ nam kaj živo in lepo domače opisuje naš slavni Erjavec v svoji knjigi „Naše škodljive živali“. To prekoristno knjigo imeti bi moral vsak kmetovalec!

—m—

Deželna postava za pokončanje kebrov.

Da se kolikor moč obvarujemo pred silno veliko škodo, katero dela keber, za tó obstoji de-

želna postava iz l. 1870. Ta postava strogo ukazuje pokončevanje kebrov našim občinam. Ker je letos nenavadno veliko tega hudega škodljivca in ker nam pretí neusmiljeno pustošiti naše drevje ter zaroditi neznansko veliko „črvov“, je več ko potrebno, da opozorimo letos naše občinske predstojnike in sploh občine na vestno spolnovanje te postave.

Ta postava zapoveduje, da morajo vsi posestniki, uživalci in zakupniki (najemniki) otresati kebre iz sadnega ter družega drevja in grmovja, pa tudi iz drevja, ki raste na robu bližnjih gozdov. To otresavanje naj se izvršuje vsaki dan, sosebno zgodaj na jutro in skozi ves čas, dokler letajo keбри. Nabrane kebre je treba pomoriti. —

Nadalje povzamemo iz te postave, da mora občinski predstojnik paziti, da storé vsi posestniki, uživalci in zakupniki natanko svojo dolžnost. — Kjer ni občinskega čuvaja, mora občinski predstojnik, če potreba, najeti za ta čas eno ali več oseb kot čuvaje, katere je plačati iz občinske blagajnice. — Ako se oklicano splošno pokončevanje kebrov ni izvršilo do določenega časa, je treba ukreniti, da se to izpelje na stroške nemarnežev. Razun tega mora občinski predstojnik kaznovati nemarneže z denarno kaznijo, ki znaša prvo pot od 1 gl. do 10 gl. a. v., v drugo pa do 20 gl. a. v. Kdor bi ne utegnil plačati denarno kazen, zapreti se mora 12 ur do 4 dni. —

Iz drevja, grmovja in ograj, ki se nahajajo na občinskih zemljiščih in katere oskrbuje občina ali pa se nahajajo na javnih potih in ob straneh potov, je treba otresati kebre na občinske stroške.

To postavo mora občinski predstojnik oklicati dvakrat na leto in in sicer v pričetku oktobra in pričetkom februarja. Čas za pokončevanje kebrov

oreha in molčé pušili iz svojih pip. „Dolg čas je letos“, oglasil se Martin Levičarjev, „ko imamo tako malo kapljice, da človek ne ve, ali bi to, kar je pridelal, prodal, ali pridržal za domačo rabo, ali pa za delavce na spomlad“. „Taka se tudi meni godi“, pristavi Peter Vodopivec, nadjal sem se bil kljub pomladanskemu mrazu še toliko veder, da bi bil imel za najpotrebnejše reči; za davke, za obleko in obuvalo sebi in otrokom; ali ta toča, ta šiba božja, mi je vzela skoro vse“. Janez Slovenčev pa pristavi, da se je vsaj toliko nadjal, da bi bil plačal travnik, ki ga je bil lani od nemškovaške graščine kupil. Tako so tarnali vsi od kraja in le en glas je bil: Kje bi dobil človek denarja? Na to se oglasil Blaž Martinčič, ki je ravno k družbi pristopil: „Ali niste danes v cerkvi slišali, ko so gospod župnik oznanili, da bode danes pogovor v šoli, kako, bi se napravila v naši fari posojilnica ali hranilnica, to je šparkasa, ki bode na posodo dajala.

Zakaj niste šli poslušat? Mene je mikalo iti, pa mi je dete nekaj zbolelo in žena odgovorila, da nisem šel. Radoveden sem, kaj so ukrenili“.

„Kaj čejo neki ukreniti?“ oglasil se Levičar. „Kdo bo le neki dal pri fari denar v šparkaso, da bi ga ljudem posojevali? Kdo pa tudi ima kaj pod palcem? Gospod župnik so sicer pameten mož, pa ne verjamem, da bi si bili v teh par letih, ko so pri nas, toliko prihranili, da bi napravili to posojilnico, za katero so menda zeló vneti“.

„Učitelj ga pa tudi menda nima“, pravi Vodopivec, „in ta dva prigovarjata najbolje ljudem in skušata na svojo stran pridobiti novega štacunarja, peka in klobučarja, ki pa se menda vsi obotavljajo. Zato pa tudi jaz nisem šel poslušat, ker mi je rekel štacunar, ko sem pri njem nekaj nakupaval, da bo težko kaj iz tega“.

„Seveda“, pristavi zaničljivo Slovenec. „Vsa ta slovenska gospoda nima še toliko denarja, kakor en Nemeč v trgu; kaj se neki ujeda“. Tako

pa mora natančno določiti pri tej ali drugi pri-
ložnosti.

To vse zahteva ta prekoristna deželna po-
stava, ki je sklenjena v to, da se ovaruje naše
kmetijstvo proti pustošenju kebrov. Glejmo toraj,
da storimo vsak svoje dolžnosti in spolnujemo
vestno to postavo! Saj je to vsacemu na lasten
prid in blagor! Združeno moramo toraj po-
končevati škodljive kebre! —m—

Odprto pismo pogorelim Viničakom in sploh vsem, ki imajo slamnate strehe.

Viničaki! Klančani! Golečani!

Huda nesreča vas je zadela, ko ste pogoreli.
Veliko pomoč ste prejeli v denarjih, po milosti
svitlega očeta našega cesarstva, obilna pomoč vam
bo došla še od dežele. Po tej pomoči vam bo
mogoče pogorele strehe zopet napraviti; toda pri-
poročim vam napraviti jih tako, da vam ne bodo
zopet po ognju pokončane. Res je, da ne bote
v stanu tako močnih odrov napraviti, da bi opeko
(cegel) imeli za streho; toda blata le vendar de-
nite v slamnato streho; blato bo varovalo vaše
„kuče“, da vam jih ogenj zopet nenadoma ne
pokonča.

Na Pruskem Pomorji so imeli kmetje do zdaj
navado, ravno zavolj varnosti pred ognjem blata
(ilovice) devati med slamo, s katero si „kuče“ in
hleve pokrivajo; dobro se je skazalo to delo. A
Rusi znajo bolje; ti devajo blato (ilovico) notri
v slamo; in to je veliko bolje; skazal se je njih
način strehe napravljati si, da je veliko boljši.

V štev. 6. „Kmetovalca“ kateri izhaja v
Ljubljani, je natanjko popisano, kako se to delo
izvršuje; iz „Kmetovalca“ vam priobčim, kako mo-

in enako je zabavljaj kmet Slovenec, ki ni bil
vreden tega lepega imena. Drugi kmetje niso do-
sta šli na njegove zabavljice, ker so vedeli, da
je dober prijatelj nemškemu oskrbniku, ki mu je
pripomogel, da je dokaj po ceni kupil travnik gra-
ščinski. Za travnik je bil Slovenec še 300 gld.
dolžan. Prihranjenih je pa imel doma že 100 gld.
Zato je rekel ponosno: „Za travnik mi je sicer
plačati o novem letu 150 gld.; a 100 gld. imam
že prihranjenih, 50 gld. mi bo pa že oskrbnik
posodil“. Oskrbnik je bil sicer prijazen človek,
kmetom ni nič slabega hotel; le za tiste ni maral,
ki so poslušali župnika ali učitelja ali druge
Slovence.

„Jaz bi tudi nekaj denarja za davke silno
potreboval“, pravi Marko Peterlin. „In jaz pa za
usnje, da otroke obujem in v šolo pošljem“, pri-
stavi Jože Vivoda, „a kje ga vzeti, kje na po-
sodo dobiti?“

(Dalje sledi.)

rate i vi si svoje strehe vtrditi zoper nesrečno
silo ognja.

„Kmetovalec“ piše:

V Rusiji se redko vidi po vaseh kamenat
dom; hiše so večidel lesene in krite sè slamo ali
pa s tenkimi deskami, katere Rusi imenujemo „tes“
(od besede „tesati“). Take hiše po navadi mažejo
z glino, ki jo mešajo s kravjekom. Gospodarska
poslopja seveda so tudi lesena, večidel pa celo ple-
tena. Po nekaterih krajih delajo hiše iz surove
opeke, ki se po ruski imenuje „sirèc“. Sirèc, od
besede siròj, t. j. surov, dela se več, nego na-
vadna opeka, in se suši samo na solnci.

Pokrite so hiše in poslopja, kakor sem rekel,
sè slamo ali pa s tesom. Slamnata streha pa se
ne dela tako natanko, kakor pri vas na Kranj-
skem, ampak slama se precej na debelo nalaga
na stropila in se privezuje. Včasi pa jo drže prek-
lje, ki jih polože na streho in na skoz privezujejo.
Taka streha je debela včasi dobri dve pedi.

Ruske vasi (sela, derevnje) ne delajo se tako
kakor pri vas; hiša stoji poleg hiše tikoma, in
tako se vleče po vsaki strani ulice cela vrsta hiš.
Za hišami, katerih je včasi po vsaki strani ulice
po sto ali pa še po več, glede po tem, kako ve-
lika je „selò“ ali „derevnja“, stoje gospodarska
poslopja; tam je „čorni dvor“ (črno dvorišče),
koder hodijo krave, ovce in svinje sem ter tja —
todi živine nikjer ne privezujejo, razen konj.

Ruske vasi so torej, tako rekoč, velikanska
dolga kopica slame in lesa, torej se tudi lahko
misli, da so ognji (požari) jako pogostom. Zagori
ena hiša, in „krasni petelin“, kakor tod imenuje-
jo ogenj, leti z enega konca na drugi. Kjer je
bila danes vas, vidimo drugi dan večkrat kopico
žrjavice in pepela. Požari so tudi velikanski; usta-
viti ogenj je skoraj nemogoče.

Da bi streha vendar tako lahko ne gorela,
mažejo jo z glino; no ker gline tudi ni povsod,
in ker poleg tega prosti narod večkrat misli, da,
če Bog noče, tudi požara ne bo“, to tudi z glino
ne mažejo vselej strehe.

Nedavno je ministerstvo narodnega prosvečenja
poslalo okrajnim šolskim nadzornikom knjižico, v
kateri se uči, kako se delajo „ognjeuporne“ strehe,
to je strehe, ki bi ne gorele. Narodni učitelji in
selski svečeniki dobili so množico takih knjižic, da
bi jih razdali brezplačno med prosti narod in da
bi delovali na to, da bi si narod omislil omenjene
ognjeuporne strehe.

Te strehe je izumilo realno učilišče v mestu
Krasnoufimsku, Permske gubernije, kjer imajo pri
realki „fermo“, t. j. pristavo, kjer se nekateri
učenci te realke poučujejo o razumnem gospodar-
stvu. Pisatelj teh vrstic je videl sam poskušnje
s tako streho, in srečen je, da more poročati o
tem svojim dragim zemljakom v Avstriji, kjer je

večina kmetijskih poslopij tudi sè slamo krita. Omitli si more tako streho vsakdo.

Dela se jako prosto. Vežejo se dolge slamnate plahte, ali najbolje jih je tkati. Plahte te so po 1 meter široke, slama pa se polaga po 2 palca na debelo. Dolge se delajo tako, kakor zahteva streha. Jemlje se navadni tkalski stavek, samo da večji. Osnova se dela iz debelih niti ali iz tenkega motvoza, utök (votek), t. j. poprečne nitke platna, pa zamenja slama. Da bi bila plahta ravna, treba je kraje obsekati. Ko je taka plahta gotova, izkoplje se jama tako široka, da bi plahta v njej lahko ležala, in začne se plahta močiti v glini. Glina mora biti brez peska; tako je lahko dobiti, ako se glina v vodi meša, kajti takrat pesek sede na dno čebra. Najprvo se v jamo vlija vode toliko, da bi plahta bila vsa v glini, ko jo polože v jamo; potlej pa se na plahto vlija zopet tako redka glina; glina naj bode tako gosta, kakor jako redko smeteno mleko. Kadar plahta leži v tej moči, mora se poteptati z nogami; slama se lomi, in redka glina napolni tako vso slamo. Kadar mehurji nehajo iti iz plahte, je to znamenje, da je ves zrak izšel iz slame, t. j. da je po slamnih cevkah sama glina. Tako naj plahta leži v jami 24 ur. Potlej se jemlje iz jame in suši na kozah; ako pa se razstija po zemlji, treba jo je obračati, da bi se posušila. Peska v glini zato ne sme biti, ker bi on zamašil luknjice, a glina ne bi mogla prodreti v bilke. Taka plahta je uže dobra za streho. Pokriva se streha od zdolaj, in sicer tako le: najprvo se položi prva plahta zdolaj, t. j. kjer je žleb; na njo se položi druga plahta tako, da bi zakrivala polovico prve; da bi se druga plahta dobro sprijela s prvo, treba je, da se prva pomaže do polovice z glino, in druga plahta se mora na njo dobro pritisniti; ravno tako se na tretjo plahto položi četrta, na četrto peta itd. Ker vsaka plahta pokriva polovico prejšnje, zgodi se, da je streha pokrita povsod z dvema plahnama, samo nižnja plahta je ena. Zato pa se na nižnjo plahto, katera največ trpi, položi druga plahta vsa; ali, drugače rečeno, na nižnji del strehe položita se dve plahti, t. j. prva in druga ena na drugo; na nji položi se tretja itd. Ko je treba streho „završiti“, t. j. narediti ji vrh, sešijeta se dve plahti vkup, in tako se dobi greben. Na stropila pribijajo se preklje tako, da bi vsaka plahta počivala na treh prekljah. Plahte se k tem prekljam privezujejo ali pa pribijajo. (Konec sledi.)

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

V Ljubljani so bile volitve v mestni zbor. Izvoljeni so zopet Slovenci, kakor že več let zaporedoma, kar je tudi naravno in prav, kajti

Ljubljana je po večini prebivalstva slovensko mesto. Žali Bog, da so tudi drugod po Kranjskem mesta slovenska — ali odbori, župani — nemčurški!

Koroški Slovenci se pritožujejo, da nimajo sodnijskih uradnikov, ki bi bili zmožni slovenščine. Pa zakaj? Ker se mnogo naših mož pošilja drugam — a Nemci k nam — in ker se zlasti na Koroškem v šolah skrbi le za nemštvo — slovenščina pa se joka v kotu!

V državnem zboru se pretresuje državni proračun. Pri tem se oglašajo toliko govornikov in dela toliko hrupa, da nastanejo celó zmešnjave pri glasovanju. Tako se menda tudi niso glasovi prav šteli, ko je bilo odbito ministerstvu tistih 50.000 gld., katere porabi za vladne časnike. Od slovenskih poslancev je pri proračunskem razgovoru dolgo in prav dobro govoril naš poslanec Suklje, ki je tudi povdarjal potrebe slovenske in dolenske. — Mnogo se govori, kako bode z versko šolo? Mi upamo, da je državni zbor ne bode zavrgel, ker je potrebna, in ker se sicer utegne zgoditi, da bodo naši poslanci zgubili večino ter jo dobili liberalni Nemci. To bi bila pa za Slovane grozna nesreča.

Naš cesar se kaže povsod očeta svojih narodov. Ko je bil zadnje dni na Tirolskem, da je pozdravil tamo potujočo kraljico angleško, je dal 6000 gld. 5000, da se razdelé med Tirolce, katerim so škodovali zimski plazovi, 1000 pa za uboge v izaškeji dolini.

Kaj je novega po širokem svetu?

Novega nemškega cesarja Friderika življenje visi na nitki; skorej da ne bo dolgo, ko se bo slaba nitka pretrgala. Zadnji čas sicer pravijo, da mu je bolje; toda kaj je upati od človeka, ki mora dihati po srebernej cevi pod vratom, mesto skozi nos ali usta?!

Angleška kraljica je potovala skozi Inšpruk v Berlin. Naš presvitli cesar jej je bil šel naproti in jo je v glavnem mestu tirolskem prijazno pozdravil. Šla je obiskat svojega zeta bolnega cesarja Friderika, ki ima za ženo njeno hčer Viktorijo.

V Rimu so bili posebno slovanski romarji, katerim je bil na čelu vladika Strossmayr, od papeža kaj milostno sprejeti. Sploh bi pa imeli o potovanju avstrijskih romarjev v Rim, katerih je bilo skupno čez 6000, kaj veliko povedati, ali žali Bog majhen prostor v naših „Novicah“ nam tega ne pripušča. Gospodje, ki so bili v Rimu, ne morejo dovolj povedati, kaj so videli lepega. Papež so pač stari — 71 let — ali kot starček vendar še trdni. Darovi, katere so dobili od vesoljnega sveta so neprecenljivi, pravijo, da so vredni do 200 milijonov.

Na Srbskem imajo zopet nove ministre — do pravega miru tamo ne pride. Nekateri bi bili radi prijatelji nam Avstrijcem, drugi pa Rusom.

Črnogorci stradajo. Rusi so jim poslali šest ladij žita iz južno ruskega mesta Odese.

Bolgarski knez, princ Koburg, gre na potovanje v Avstrijo in dalje. Pravijo, da se več ne bode povrnil v Bolgarijo. Je pač lahko verjeti, kajti bolje je biti vse kakor knez, ki nikdar ne ve, kaj mu prinese prihodnji dan.

Piše se nam:

Iz Rudolfovega. — 26. aprila je umrl tu dobro znani zdravnik in hišni posestnik gosp. dr. Martin Razpet po dolgej mučnej bolezni v 63. letu svoje starosti. Vrli pokojnik je bil pri nas le nekaj let — prej je služboval dolgo v Postojni, kjer si je s svojim marljivim delovanjem zlasti v mnogih nalezljivih boleznih pridobil zaslug, da ga je Njih Veličanstvo, presvitli naš cesar, odlikoval z zlatim križcem s krono. Pogreb pretečeno saboto ob 5. uri popoldne je pričal, kako priljubljen je bil pokojni tudi pri nas; vdeležili so se ga večinoma naša narodna društva in mnogo zlasti izobraženega občinstva. Mnogo krasnih vencev bilo je rajnemu poklonjenih, namreč: od rodbine, od sodnijskih uradov, od društva zdravnikov za Kranjsko, od Novomeške občine in od različnih domačih nár. društev. Bil je umrl vedno vrl narodnjak Bodi mu zemljica lahka!

Iz Toplic. 24. aprila. — Zadnjo nedeljo, 22. aprila smo imeli pri nas kaj prijetno cerkveno slavnost. Kat. družba rokodelskih pomočnikov v Rudolfovem napravi vsako leto tretjo nedeljo po velikej noči, ko obhaja ob prazniku svojega zaščitnika — varustvo sv. Jožefa, izlet v kakov bližnji kraj, da ima tamo službo božjo. Letos je počestila nas Topličane. Naš v. č. g. župnik pak je porabil to priliko, ter preskrbel, da se je uže prej naročena šolska zastava ta dan blagoslovila.

Rokodelska družba, na čelu jej gg. profesor dr. Marinko in P. Otokar Aleš, je prišla s prelepo svojo zastavo. Naša mladina jo je pričakovala s svojo zastavo pred našim lepim novim šolskim poslopjem, od koder so se podali vsi v mičnem sprevodu v cerkev. Gospod profesor je najprej blagoslovil novo zastavo, potem pa razložil v daljšem govoru pomen zastave za šolsko mladino in kaj je sv. Jožef kristjanom sploh, posebej pa rokodelcem, otrokom in roditeljem. Tudi se je zahvalil s toplimi besedami nam Topličanom, da smo večinoma brezplačno dali les za streho društvene hiše v Novem Mestu, ki se bode letos popolnoma predelala.

Pri sv. maši so peli društveniki kat. družbe pod vodstvom g. P. Otokarju — res vrlo dobro;

popoldan ob 2. uri so se vdeležili zopet skupno službe božje.

Pogostil je družbo, h katerej je došlo popoludne več vrlih mojstrov iz Novega Mesta, kakor tudi nekaj tukajšnjih gospodov, izvrstno in ceno naš priljubljeni župan g. zdravnik dr. Kulavic. Med obedom so se vrstile navadne napitnice z milodonečimi pesmicami — da je bilo vse popolnoma zadovoljno. Družba si je pridobila pri nas popolno priznanje. Želimo le, da bi tudi dalje tako napredovala v blagor rokodelskemu stanu! Želimo drugič, da bi dobila blagosrčnih podpornikov.

Iz Krškega. — (Stanje živinoreje v krškem okrajnem glavarstvu). G. c. kr. živinozdravnik Wirgler nam je prijazno dal v pregled poročilo o stanju živinstva l. 1887 v krškem političkem okraji. Iz tega sledeče na kratko posnemamo. Število domače živine se po malem povečuje, zlasti število kónj. Tako je n. pr. lani prirastlo v celem okraju 390 žrebet. Konje-rejo pospešuje poleg 4 žrebčarij vsakoletno ogle-dovanje kónj v Št. Jarneji. Govedoreja kaže največ muriško pleme, pa še tudi veliko hrvaških buš; bikov je bilo 24 muriškega plemena, 19 domačega; malo drugih. Število koz in ovac se zmanjšuje, dočim se je število svinj pomnožilo nekoliko; svinje se prodajajo na Štajersko, Tirolsko, Laško; k nam jih pa zopet Hrvatje pripe-ljajo. Svinje so domačega plemena in hrvaški turopoljci, ki so angleškega rodú (jorkširci).

Zdravje med živino je bilo boljše nego leta 1886. Poginilo je vendar 284 repov, vendar za 59 manj kakor prejšnje leto. Bolezni so bile zeló tiste, kakor smo že lani opisali. Smrkelj se je bil pri konjih pokazal na Studencu in v Zgornjih Skopicah, prinesen po konju, v Karlovcu kupljenem. Pasja steklina je bila v Gorici pri Cerkljah in v Puščavi pri Št. Rupertu; v vsem je bila pri 16 psech dokazana. Vgrizenih je bilo po steklih pséh 5 ljudi, 3 prašiči in 30 kuretin. Pri ljudeh se niso pokazali nasledki; 2 prašiča sta stekla. 85 psov in 2 mački je bilo pokončanih radi tega, ker so bili ogrizeni. Sploh se pa je 279 psov pobilo zavoljo pasjega kontumaca. Pasji davek je v Krškem (2 gl.), v Kostanjevici (1 gl.) in v Mokronogu (1 gl.).

Stroški za pokončavanje kužnih bolezni so znašali blizo 600 glđ. Ker ljudje ne naznanjajo vselej kužnih bolezni in se ne ravnajo po postavi zoper živinsko kužno bolezen, bilo jih je veliko kaznovanih. V vsem so znašale take denarne globe 219 glđ. Živine se je zaklalo leta 1887 v celem okraju 5020 glav. Na živinskih sejmih, katerih je na 29 krajih 86, pregledujejo žendarmi živinske pose. Skozi krški okraj gonijo Italijani konje, Hrvati prašiče.

Domače vesti.

(Premembe.) G. Golf, c. kr. praktikant pri glavarstvu v Krškem, gre v Postojno; na njegovo mesto pride g. pl. Fladung. — G. učitelj Hočevar na Jesenicah pri Vel. Dolini bo šel na Štajersko, v Zagorje pri Kozjem.

(Pogorelcem viniškim) je darovala metliška posojilnica 100 gld., nekaj črnomaljska, in došlo je že raznih darov. Novomeška narodna društva so bila priredila v ta namen 22. aprila veselico, katere čisti dohodek je bil 40 gld. „Dolenjske Novice“ so darovale 10 gld. 25 gld. je podarila banka „Slavija“ tistim, ki so šolsko poslopje obvarovali.

(Krškim godcem) je darovala gospa Hočevar 30 gld. za muzikalije.

(Učiteljsko društvo Krško) zboruje 3. maja v Kostanjevici; govor bo o sadjereji, o domači vzgoji in drugem.

(V Kostanjevici) je zopet izvoljen za župana priljubljeni gospod Sever, c. kr. nadporočnik v pokoju.

(V Šentjarneji na Dolenjskem) je bil dne 19. aprila županom izvoljen g. Josip Polanec iz Šentjarneja, svetovalci pa Ign. Bučar, Anton Majzel, Fran Bambič, Jos. Bučar, Fran Fabijan iz Gradišča in Martin Metelko.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za Žužemberk) in okolico priredi dne 3. maja t. l. na korist tukajšni šolski mladeži in podružnični blagajnici „besedo“ v prostorih predstojnika krajnega šolskega sveta gosp. Franja Florjančiča. Spored besedi je sledeč: 1. Nedved: Zvezna. Moški zbor. — 2. Nagovor. — 3. a) G. Ipavica: Pod Lipo. Moški zbor in b) ** Dramilo mojim rojakom. Mešan zbor. — 4. Iz slavčka: Majnikova pesem. Pojo učenci in učenke spremljevanjem na glasoviru. — 5. Krek: Náte podobie otroci! Deklamacija. — 6. Nedved: Domovina. Moški zbor. — 7. Iz slavčka: Plevica. Pojo učenke. — 8. H. Sattner: Na planine. Mešan zbor z bariton solo. — 9. Valjavec: Najlepši nasmehljaj. Deklamuje učenka. 10. Iz slavčka: Kranjska dežela. Pojo učenci in učenke. 11. Hajdrih: Jadransko morje. Moški zbor. — Gledališka predstava: Čarovnik. Igra v dveh dejanjih. Spisala R. Kosova. Začetek točno ob petih popoldne. — Vstopnina za posamezne osebe 30 kr. Šolska mladež je vstopnina prosta. Predplače se hvaležno vsprejmó. K obilni udeležbi vljudno vabi Odbor.

(Občina Žužemberska) je dobila od prevzvišenega vladike Josipa Jurija Strossmayerja povodom njegovega imenovanja častnim občanom Žužemberskim sledeče zahvalno pismo:

Slavna občino, častna moja gospoda! Hvala Vam vrečita na bratskoj ljubavi, koju mi povo-

dom moje zlatne Misse ukazaste, imenovao me za častnim članom i sugradjaninom Vaše slavne občine. Ja se tim častnim naslovom ponosim i Boga molim, da Vas obilno sve blagoslovi i da slavnjoj Vašej občini svaku srieču obilno podieli. U našoj medjusobnoj ljubavi, slozi i jedinstvu sastoji očevidno zalag bolje srieće i budućnosti, naše prave prosvete, slobode i svakoga napriedka našega. U to ime Bože pomoz i blagoslovi! Sa bratskom ljubavju i štovanjem pišem se iz ponosom Vašem prioteljem in začastnim gradjaninom.

J. J. Strossmayer m. p., biskup.

1. aprila na uskrs 1888.

(Sejm v Mirnipeči) bo zaradi praznika 31. maja prihodnji dan, to je 1. junija.

(Živinski sejmi) v okraji Rudolfovo so bili obiskani, kakor sledi: Na mesečni sejm v Novem mestu 9. aprila so prigнали 510 glav goveje živine; 17. aprila v Novomestu 920 glav; 24. v Žužemberk 850 glav in 25. aprila v Bučko nad 1000 glav govede in blizo 500 konj.

(Meter dolg modras.) 27. aprila je gospod Primož Pakiž iz Zamosteca pri Sodražici, naš deželni poslanec, vjel meter dolzega in precej rejenege modrasa, kojega je Jože Vesel v špiritusu shranil da ga pošlje v Rudofinum v Ljubljano. Modras ni nič poškodovan, še živ, ter dva palca dolgo konec repa rudeč, rilec na gobcu meri 1 cm, debel je v sredini života preko poldrugi palec, zna pa žvižgati ter puhati zvrstno, barva na njemu je črno-sivkasta in ima po vrhu le „Pik ásse“. Pobjajte previdno a pridno take strupene kače.

(Latinsko mašo) je izdal pred kratkim P. Angelik Hribar, znani skladatelj v Ljubljani. Maša je popolnem cerkvena, na vse strani lepa in lahka. Sevé, sama se ne poje; treba je pevcev, ki vsaj nekaj razumejo. Vendar z nekolikim trudom jo zmore vsak mešan zbor. Cena ji je 50 kr. in se dobi pri Millitzu v Ljubljani. Sezimo po domačih proizvodih!

(Pet nedelj) na čast 5 ranam sv. frančiška. Ta knjižica izšla je ravnokar v tretjem pomnoženem natisu. Poterjena je od visokoč. knezoškofijstva in od preč. redovnega predstojništva. Knjižica se sama najbolj pohvali, ker prva in druga izdaja ste bile v enem letu razprodane. Cena ji je po različnosti vezanja 20 in 24 kr. Dobiva se v frančiškanskem samostanu v Rudolfovem in pri J. Kraju.

(„Drobtinic“) izide letos XXII. letnik. Vsebina bode precej taka, kakoršna je bila lani. Želimo si zlasti zabavne tvarine, ki h krati poučuje in blaži. Kakor je bilo mogoče spoznati lani, nagiba se ta letnik na zabavno stran. Želimo vspeha. Spisi, naročila in vprašanja naj se pošiljajo uredniku z naslovom: g. dr. France Lampe, Ljubljana (Marijanišče).

(Cvetje) iz vrtov sv. Frančiška še vedno izhaja, in toplo priporočamo ta skozi in skozi zanimivi list v pridno prebiranje. Cel tečaj 12 snopičev velja 70 kr. Naroča se v Hilarijanski tiskarni v Gorici.

Razne vesti.

* (Mladi pes reši človeku življenje.) Dne 19. svečana t. l. je šel M. Č., mlad gospodar iz Ž., zvečer iz Ložkega Potoka preko Gore (pri Sodražici) domu. Vreme je bilo zelo neugodno, sneg debel, mraz hud, noč temna. Privlekel se je z velikim trudom do gostilne J. V. na Gori, ter tam onemogel, — bil je tako slab, da ni mogel gostilničarja poklicati. Čutil pa ga je mlad lovski pes, ki je začel na ves glas lajati, kar je zbudilo gostilničarja in ga napotilo iti gledat, kaj bi bilo zvonaj. Res najde pri vežnih vratih slonečega onemoglega, ki skorej ni mogel družega ziniti, kakor: na gorko peč. Namesto gorke peči mu da gostilničar posteljo — vžiti tako ni nič mogel. Drugo jutro prosi potnik kaj gorkega v želodec, ali zdaj je še le videl, kaj je skupil. Roki so mu bili tako otekli, da mu je žlica iz rok padala, kmalo da bi ga bilo treba pitati — tudi danes, ko to pišem, ima še prste na rokah debele kakor jeterne klobase.

Kdo drugi mu je rešil življenje, kakor božja milost, ki se je poslužila v ta namen mladega psička, Lahko je hvaležen tej otetvi, mlademu psičku; ne bo pa mož hvaliti občinskih očetov Gorniške, ki mislijo vpeljati za malo občino z 65 hišn. šte. pasji davek, kojemu bi tudi to ščene s svoto 1 gld. zapalo.

* (O reji perutnine.) Najvažnejši ptiči za domačo rejo so golobi, kure, gosi in race. Domači golobi izvirajo od divjega goloba, so enobarvani ali različno pisani; tudi so različnih vrst, kakor pavasti, golžunasti, pismenkasti golobi in drugi. Najboljše je imeti golobe v posebnih zabojih, pod streho, kjer morajo v gnjezdih valiti in paroma živeti, ne da bi jih nadlegovale mačke, podgane in kune. Poglavitno je pri tem, da se jim redoma daje krma. Golobi morejo potem tudi še krmo iskati po cestah in poljih; vrnejo se vendar še v golobnjak nazaj, kjer se krmijo z raznim zrnjem. Od domačih kur so nekatere prav velike in težke, nekatere pa pretlikove; so čopaste, pa tudi brezčopaste. Bolj redke domače ptice so: purun, pav, in perlica. Fazane je treba v posebnih vrtilih ali gozdih rediti. Gos in race redimo zavoljo mesa in perja. Labuda gleštajo le sem ter tje.

Listnica uredništva.

G. A. O. v R. Poslano je umljivo morebiti edino le zato ne moremo priobčiti. To velja tudi g. F. G. ondi. Dopisnika izpod Gorjancev. Vaš dopis nam je po volji, če tudi ga priobčiti ne moremo. Tudi nam je po volji, da nam gospodje dopisniki le resnico poročajo; zakaj ni bilo v poslednjem dopisu iz Št. Jarneja vseh odbornikov navedenih, ros ne vemo.

Sl. županstvo v R. Vašega dopisa ne moremo natisniti, ker v njem nekoliko napadate dopisnika, ki je le resnico govoril, kakor Vaš dopis v obče sam priznava. Radi le to občitno priznamo, da se za ono cesto zavoljo tega veliko storiti ne more, ker manjka noveov.

Sejmovi na Dolenjskem:

V maju: 1. v Planini pri Črnomlji; 4. v Krškem, Litiji in na Dobrnčah; 5. v Brusnicah;

7. v Novem mestu; 11. v Žužemberku; 12. v Veliki Loki na Temenici in Zagorji (za Savo); 14. v Zatičini; 16. v Lukovcu in na Vidmu poleg Krke; 17. na Toplicah in v Lašičah; 22. v Metliki, Buševci vasi in Radohovi vasi; 24. v Hinjah; 28. v Šentjerneju in Višnji gorji; 29. v Črnomlji.

Žitna cena v Novem mestu 30. aprila 1888.

Domače pšenice mernik 2 gld. 15 kr., Debelace (koruze) 1 gld. 50 kr., Soršice 1 gld. 60 kr., Rži 1 gld. 60 kr., Ječmena 1 gld. 40 kr., Ajde 1 gld. 20 kr., Ovs 80 kr., Krompirja 55 kr.

Loterijske srečke.

Gradec 14. aprila	10	39	6	55	13
„ 28. „	40	60	8	22	43
Trst 21. „	87	13	81	51	90

Zahvala.

Za dobrohotno sočutje mej boleznijo in povodom britke prenagle izgube naše presérno ljubljene nepozabljive hčere, oziroma sestre, gospodične

Hermine Soklič,

izrekamo vsem prijateljem in znancem, posebno pa gospodičnam pevkam za njih požrtvovalnost in za prelepe vence, sl. Dolenjskemu pevskemu društvu za prekrasen venec ter za lepe nagrobnice, blagi gospej za zelo krasen venec, vsim gg. uradnikom in meščanstvu za njih mnogobrojno udeležitev najtoplejo zahvalo.

Rudolfovo 24. aprila 1888.

[61]

Žalujoči ostali.

Globoko ganjenim po tako obilih dokazih najpri-srčnejšega sočutja, ki se nam je izkazovalo mej boleznijo in o smrti našega nepozabljivega soproga, očeta in tasta, gospoda

Dr. Martin Razpet-a,

dovoljeno nam naj bo, ker nam je nemogoče vsacemu posamezno se zahvaliti, vsem onim, ki so nam izrazili svoje tolažilno sočutje ustmeno, pismeno, z brzojavkami, ali s tem, da so se udeležili pogreba osebno ali s prekrasnimi venci, izreči s tem naj toplejšo zahvalo, zlasti pa slavnemu okrajnemu glavarstvu, okrožni in delegovani sodniji, državnemu pravduštvu, društvu zdravnikov za Kranjsko, slavni občini novomeški, narodnim društvom: Čitalnici, dol. pevskemu društvu, dol. Sokolu, gospodom pevcem za njihovo ganljivo petje, požarni straži, meščanski godbi, dijakom itd. itd.

Rudolfovo 29. aprila 1888.

[68]

Žalujoči sorodniki.

 Oskrbništvo grajščina na Raki
ima na svoji pristavi Studeine še okoli
100 meterskih centov izvrstne mrve
za prodati.

[69] O tem se izve na Raki v grajščini.

Popis Šmarješke fare,

Spisal ondotni pokojni župnik Jan. Volčič.

Dobiva se pri J. Krajeu v Novem mestu.

Cena 60 kr. po pošti 65 kr.

Sejm na Toplicah

za blago in živino, [60]

bo 17. maja t. l.

Oskrbništvo soseskenega imetka v Toplicah.

Sejm v Brusnicah bo

v soboto 5. maja.

[66]

Županstvo.

Podpisani vzame v službo

neoženjenega lovca,

ki pa mora razumeti tudi kmetiška opravila in varstvo gozdov. Ponudbo je poslati naravnost njemu.

Alojz Gač,

[64]

trgovec v Kostanjevici.

V najem na več let

se dá v Toplicah

gostilna s kletjo, ledenico in hlevom,

Najemnina po pogodbi proti kavciji. — Oddaja se do 5. maja.

Matija Hutter,

[65]

v Toplicah na Kranjskem.

1. maja se otvorijo

rudninske Toplice pri Novem mestu.

Za okusne jedi in pijačo, stara dobra vina, je skrbljeno.

Za prav obilni obisk se priporoča

[63-4]

Avgust Kulavie,

najemnik in topliški zdravnik.

Pravi mavec (gips),

kateri je občeznan kot najboljši in mного bolj zdaten ko vsaki drugi, dobiva se po najnižji ceni v Kranji pri

Ivanu Majdiču,

glavna zaloga dovskega mavca.

[67-1]

Jože Strzelba v Ljubljani

kupuje vedno po najvišji ceni

češminjevo lubje, jeternik

in druge zelišča.

V Novem mestu sprejema blago iz prijaznosti
gospa Marija Rohrmann. [12-5]

Posestvo na prodaj!

V Kaplja-vasi h. št. 8, fara sv. Trojica se prodaja prostovoljno: posestvo, 16 johov veliko. Zemljišča: njive, travnik, sadni vrt in hosta. Poslopja: zidana hiša, kozolec, skedenj, svislj, kašča, 2 kleti, hlev in 2 svinjaka.

Hiša na prodaj!

Pri Sv. Trojici se prodaja iz proste roke hiša št. 21. poleg ceste z dvema kletima, vrtom in zelenikom. — Natanko se izvé pri lastniku

Alojziju Plantariču,

[46-2]

Sv. Trojica št. 26.

V Žabji vasi je na prodaj

hiša št. 21. [57-2]

Prodaja jo Avgust Knafelc v Kandiji h. št. 21.

Kranjske in nemške detelje,

očiščeno seme predenca (žide),

gorenjski gips za deteljo in travnike.

tako tudi

cement za zidanje vodnjakov

se dobi pri Franu Kastelcu,

trgovecu v Kandiji.

[33-4]

priporoča tudi

železnino in špecerijsko blago.

Spretna kuharica

se takoj sprejme za vse poletje v

[63-1] Toplice pri Novem mestu.

Jakob Mikolič

v Rudolfovem,

priporoča slavnemu mestnemu kot kmečkemu občinstvu svojo veliko zalogo storjenih oblek po najnižji ceni.

Ravno tako se tudi priporoča za vsakovrstna v tej stroki spadajoča dela.

Za solidno in izvrstno delo se garantira.

To priporočilo naj še posebno za belokranjsko občinstvo, za katero se bode gotovo vsigdar z veseljem potrudil, velja. [59-1]